

Василь САЛІЙ

З давніх-давен український народ з особливою пошаною і любов'ю ставився до Богородиці. Українці часто зображали її на іконах, іменували на її честь каплиці і храми, і, що найголовніше, - щиро молились до своєї небесної неньки. І вона відповідала. На нашій землі впродовж віків, немов запашні квіти, з'являлися численні місця її особливої присутності, де кожен потребує відчувати її близькість, де міг у молитві випросити різні ласки і досвідчити чудо.

У статті мова йтиме про паломницькі місця Самбірсько-Дрогобицької єпархії, всесвітньовідомі і славні, у більшості пов'язані з чудесними діяннями Богоматері, але не тільки. Кожна святиня мала свою неповторну і драматичну історію, переживала піднесення і негоди. Але пройшовши різні випробування, як неопалима купина, вони далі палають вогнем Божої любові, притягують до себе Божий люд, наповнюючи його своєю благодаттю.

Грушів: ікона, яка свідчить про чуда

Село неподалік Дрогобича здавна приваблює богомольців своїми святинями – іконою Божої матері і чудотворним джерелом. Сьогодні в центрі села стоїть дерев'яна церквця Пресвятої Тройці, всередині якої – криниця з цілющою водою. На початку XIX ст. на її місці росла стара дуплава верба. У дуплі була вода, що мала чудодійну силу. А високо між гіллям верби висіла ікона. Сюди почало навідуватись багато паломників, що не подобалось місцевим можновладцям. За їх вказівкою джерело було засипане.

Але Господь не дозволив, щоб пам'ять про це місце канула в небуття. 1855 року край охопила страшна біда – епідемія холери. Люди зрозуміли, що, осквернивши святиню, накликали на себе гнів Божий. Тому розпочали відновлювати святе місце. За 3 дні виросла каплиця з криницею всередині, і епідемія дивним чином припинилась. 1878 року на місці каплиці було побудовано новий дерев'яний храм.

У 1901 р. Апостольська столиця, за клопотанням Перемиського єпископа Костянтина Чеховича, надала Грушеву право відпусту на празники Пресвятої Тройці, Успення і Воздвиження. Але знову прийшла біда – радянська влада закрила церкву, і цей період закриття тривав впродовж 30 років. Проте Божа Мати не полишала Грушева: 26 квітня 1987 року на балконі храму Божого вона з'являється 12-річній дівчинці Марії Кізін. Ця звістка приголомшила усіх християн. З усіх усюд, навіть з-за кордону, до Грушева потягнулись прочани, незважаючи на заборону, різноманітні стримування і покарання. Ця чудесна об'ява Богородиці передувала епохальним подіям – розпаду СРСР і легалізації УГКЦ, здобуттю Україною незалежності. Грушів відновлює славу відпустового місця.

Грушівську ікону, згідно з підписом внизу, написав іконописець Стефан Чапковський 1806 року. Написана олійними фарбами на полотні, вона зображає криницю, оточену каліками, над якими возвишається Діва Марія. Також на іконі закарбовано написи на підтвердження чудес: «Сліп уродися, зочес кров текущи, ісцілися», або «Тридцять літ хоровал на ногу і ісцілися». Ці перші свідчення про зцілення протягом років доповнювались новими, і сьогодні з них вже можна скласти не одну книгу.

Прощі до чудотворного місця в Грушеві відбуваються щорічно у 2-гу неділю травня (День матері). Цей день проголошено днем почитання Грушівської ікони Богородиці.

Биличі: чудеса біля джерела

Іще одне звичайнісіньке село у Самбірському районі, яке, однак, завдяки цілющому джерелу відоме на весь світ. Капличка Покрови Пресвятої Богородиці, яка знаходиться у лісі поблизу села, протягом багатьох років є об'єктом паломництва Божого люду. Відколи віряни почали вважати це місце святим, – достовірно невідомо. Однак існує передання про об'явлення пастухам Пресвятої Богородиці, з-під ніг якої било цілюще джерело.

За часів панщини це місце було частиною панського поля. Донька власника цього маєтку була незрячою. Одного разу вона попросила служницю провести її до джерела на полі. Попивши водиці, вмивши обличчя, дівчина раптом... прозріла! Пан, вражений чудесним зціленням, відпустив частину поля, щоб і люди могли вільно доступити до джерела, навіть побудував на цьому місці капличку. На жаль, не маємо історичних фактів, які б засвідчували подальшу долю цієї каплички і джерела. Та вже про часи набагато ближчі до нас маємо безліч свідчень, які підтверджують чудодійну силу водиці.

Чоловікові, у якого була сліпа дружина, приснився сон, щоб той попровадив її до джерела на узліссі і промив їй очі. Чоловік так і зробив, і дружина прозріла. Із вдячності Матері Божій він поставив над джерелом капличку, яка простояла до кінця Другої світової війни. Військові, що проходили через село, її зруйнували. Та згодом у одного з тих солдат народився незрячий син, тож він повів дитину до Билич. І знову сталося чудо – до хлопця повернувся зір. Тоді військовий дав ліснику гроші, за які той відновив капличку. За роки радянської влади каплицю кілька разів руйнували і відбудовували. Свідки тих історичних подій стверджують, що таких каплиць було дев'ять. Сьогодні на чудотворному місці стоїть невеличка церковця Покрови Пресвятої Богородиці, яку було освячено єпископом Юліаном (Вороновським) 16 жовтня 1994 року. У кінці квітня 2010 року у відпустовому місці Биличі було закладено камінь для побудови храму паломників, а 15 червня 2014 владика Богдан (Дзюрах) у співслужінні з владикою Ярославом (Прирізом) та чисельним духовенством при здвизі великої кількості паломників освятив нову святиню.

До відпустового місця у Биличах двічі на рік організовується багатотисячна проща: у Неділю всіх святих (1 неділя після Зіслання Святого Духа) та на свято Покрови Пресвятої Богородиці 14 жовтня.

Самбір: криваві сльози Богоматері

Найвідоміша святиня Самбора знаходиться у храмі Покрови Пресвятої Богородиці. Це чудотворна ікона Матері Божої, яка зберігається в церкві вже протягом двох століть. Її намалював на полотні невідомий подорожній купець та залишив у Івана Стамовича, колишнього грецького купця, міщанина, який тоді жив у Самборі. Найперше чудо відбулось 1727 року. У місті виникла загроза епідемії холери. Парох самбірської церкви о. Андрій, будучи в гостях у п. Олени Добрянської, родички Стамовича, побачив ікону Богородиці, що мироточила кривавими сльозами. Власниця будинку дозволила забрати

ікону до храму. Ікона "плакала" 175 днів, і в той час відбувались оздоровлення. 3 грудня 1727 року ікона була визнана чудотворною.

Напередодні Першої світової війни ікона знову замироточила, і це тривало дев'ять днів. З початком воєнних дій на території Галичини о. Франц Рабій, дослідник історії цієї ікони, вивіз її до Відня, а в 1915 р. повернув на попереднє місце. За його клопотанням папа Римський Пій XI дав дозвіл на коронацію ікони Матері Божої. У серпні 1928 року в місті відбулося велике торжество з цього приводу. Але історія ікони на цьому не завершилась. З приходом радянської влади вона якимось чином знову потрапляє на Захід.

А з початком незалежності України оригінал цього мистецького полотна несподівано виявили у Львівському музеї історії релігії. Як вона туди потрапила - невідомо. Після реставрації, 1997 року, Самбірська Богоматір повернулася до храму Різдва Пресвятої Богородиці.

День почитання Самбірської чудотворної ікони - 3 грудня.

Рудки: Цариця Бескидів

Не менш відома у нашому краї іще одна ікона Богородиці - Рудківська. Походить вона з XVII ст. і відноситься до іконографічного типу Одигитрія (Провідниця). До Рудок вона потрапила таким чином: храм на Поділлі, де ікона первісно зберігалася, був спалений татарами. Але образ дивним чином вцілів і був перевезений в Рудки. Незабаром розійшлася слава про чудотворність ікони. Багато людей від неї отримували зцілення та інші ласки.

У 1912 році ікону Рудківської Богоматері коронував перемишльський римо-католицький єпископ Йосип Севастян Пельчар. Під час переселення польського населення Рудок ікона була вивезена до Польщі. Спочатку вона зберігалася у Перемиській духовній семінарії, а 17 травня 1968 року ікону перенесли до підкарпатського села Ясеня. Відтоді її почали величати як Цариця Бескидів. Але 1992 року святиня була викрадена з храму в Ясенях, і її досі не віднайдено.

У 1994 році до Рудок повернуто копію ікони Матері Божої. У 1996 році її оздобив папськими коронами кардинал Мар'ян Яворський, Львівський Митрополит для вірних латинського обряду. У Рудках знову відновився культ славного образу й відродилася традиція паломництва. День почитання ікони - перша неділя липня.

Губичі: Кальварія Пацлавська

14 серпня, у день Макавейських мучеників, в Самбірсько-Дрогобицькій єпархії вшановують чудотворну ікону Пацлавської Богородиці. У 1409 році її написав монах Лаврентій для храму Симеона Стовпника, що знаходився на Пацлавській Горі. Образ швидко отримав славу чудотворного, бо багато людей після щирої молитви до нього отримали зцілення і різні ласки. Навколо гори було побудовано ще декілька храмів, де прочани, що йшли на прощу до Пацлава, могли перепочити, помолитись. Один з цих храмів зберігся до сьогодні. Це дерев'яна церква в лісі поблизу села Губичі, що на Старосамбірщині, відома під назвою "Пастушкова". За переказами, хлопець-пастух, погубивши худобу, почав молитись до Богоматері. І сталося чудо: уся худоба повернулася до нього. На цьому місці збудовано церкву, що отримала назву «Пастушкова». Від цього храму розпочиналась Кальварійська Хресна дорога, що вела на Пацлавську гору. Внаслідок поділу земель між Польщею і СРСР, значна частина хресної дороги відійшла до Польщі, згодом була зруйнована. Лише у 2000 році відбулось відкриття відновленої хресної дороги.

Доля оригіналу ікони, на жаль, невідома, але її чудотворна копія, яка була намальована при Пацлавському храмі у 1868 році, перебуває в церкві села Губичі. Сам образ скромний, але приваблює молільників лагідним виразом обличчя Богоматері. Прощі до Пацлавської Богородиці відбуваються щорічно у 2-гу неділю серпня.

Тишковичі: відновлення колишньої слави

Чудотворне місце у Тишковичах, що на Мостищині, зародилось на місці об'явлення Богородиці у лісовій каплиці. Згідно з переказами, під час нападу татар на ці землі місцеві мешканці втекли до лісу, де сховались у каплиці поблизу джерела. Перелякані люди молились, і в цей час їм раптом об'явилась Божа Мати, покривши їх своїм омофором. Татари так і не знайшли втікачів. Капличка і джерело стали місцем чисельного паломництва християн.

Сьогодні ми маємо оригінал ікони XVII ст., який знаходиться у тишковицькому храмі за престолом. Ікона вистояла у буремні роки двох світових воєн, декілька разів мироточила, біля неї сталось не одне чудо. Щорічно, 15 липня, на свято Положення чесної ризи Богородиці у Влахерні, до цілющого джерела і чудотворної ікони прибуває велика кількість прочан: призабута традиція вшановування цих святинь відновлюється.

Василь САЛІЙ Край під покровом Богородиці//СЛОВО № 2 (62) 2015